

Kultur- og likestillingsdepartementet

Oslo 19.11.2025

Innspill til Statsbudsjettet for 2027 – Norsk Komponistforening

Norsk Komponistforening (NKF) organiserer profesjonelle komponister og representerer det skapende startpunktet i musikklivet. Våre medlemmer er avgjørende for fremveksten av ny musikk som reflekterer, utvikler og utfordrer vår tid.

De siste års nominelle økning i kulturbudsjettene har ikke resultert i en reell styrking av kunst- og kulturfeltet. Korrigert for prisvekst, særskilte nye poster på KUDs budsjett og midler knyttet til departementets nye ansvarsområder, har utviklingen i praksis ført til en nedgang for kjernevirksomheten i kunst- og kulturfeltet.

Vi har merket oss regjeringens tidligere enkelttiltak for å styrke det frie feltet, og det er positivt. Samtidig har disse tiltakene vært avgrensede, de har dermed ikke hatt noen direkte betydning for musikkfeltet. Det frie feltet utvikler nye ideer og er avhengig av en solid infrastruktur for å kunne fungere som motor for nyskaping. Vi hadde derfor forventet en bredere satsning på tvers av kunstområder – også innen musikk.

Kulturen beriker livene våre, skaper verdier og bidrar til bedre livskvalitet. Derfor er det avgjørende at kunst er tilgjengelig for alle, og at mangfoldet både i det skapende musikklivet og i samfunnet gjenspeiles.

For at kulturpolitikken skal oppnå dette, trengs det mer bevilgninger over statsbudsjett. Det er også nødvendig med tydelige styringssignaler, oppfølging og evaluering. Tildelingsbrev, NOU-er, stortingsmeldinger, lovendringer og rapporteringsmekanismer er viktige verktøy for å sikre at de kulturpolitiske målsettingene faktisk nås

I dette innspillet presenterer vi forslag til prioriteringer som etter vårt syn bør innarbeides i forslaget til statsbudsjett for 2027.

Tiltak som følger opp NOU-en *Musikklandet*

Norsk Komponistforening setter stor pris på at det endelig foreligger en egen NOU for musikklivet. Utredningen spiller musikkens rolle i samfunnet og gir verdifulle anbefalinger.

Det er særlig viktig at utvalget anbefaler å utvide rammeordningene for norsk musikkliv gjennom Kulturdirektoratet og Kulturrådet. Vi vil også fremheve anbefalingene om å etablere en egen scene for samtidsmusikk i Norge, og på behovet for økt bruk av ny norsk musikk. Derfor er det nå

avgjørende at regjeringen, gjennom stortingsmeldinger og budsjetter, følger opp de sentrale anbefalingene i *Musikklandet* med konkrete tiltak.

NOU-en og anbefalingene fra utvalget må følges opp med **politisk handling**.

For NKF og norske komponister er følgende anbefalinger spesielt viktige:

- Etablere en nasjonal scene for samtidsmusikk
- Øke bruken av norsk samtidsmusikk og bestille flere verk av norske opphavere
- Etablere en enhet for promotering og informasjon om norsk musikk
- Øke midlene til musikkordningene i Kulturfondet, særlig ordningene for komposisjon og produksjon, samt arrangørstøtte
- Styrke Statens kunstnerstipend og øke antallet hjemler til musikkfeltet

Sammen med andre utredninger og tidligere kulturmeldinger åpner NOU-en en ny mulighet til å løfte kultur og kunst frem på den politiske dagsordenen. Den samfunnsmessige betydningen av kunst og kultur – som ble så tydelig vektlagt i perioden 1945-2005 og som utløste politisk handlekraft og konkrete satsinger på kunst og kultur – bør igjen hentes frem som et eksempel til etterfølgelse.

NKF fremmer derfor følgende konkrete tiltak, som etter vår vurdering bør innarbeides i statsbudsjett for 2027 for å sikre en reell styrking av kunst- og kulturlivet – med særlig fokus på musikksektoren. Tiltakene har lav kostnad, men vil gi stor effekt.

For at kulturen skal være levende, gi innhold til livene våre og fungere som kulturell beredskap, må både kunstnere, utøvere og hele økosystemet i kulturlivet ha rammevilkår som er forsvarlige og levelige. Forslagene nedenfor omhandler i fellesskap to hovedmomenter for musikkfeltet:

- a) Å sikre kontinuerlig nyskaping
- b) Å sikre levedyktig kunstnerøkonomi og sosialt sikkerhetsnett

1. En egen nasjonal scene for samtidsmusikk

NOU-en *Musikklandet* anbefaler å etablere en nasjonal scene for samtidsmusikk. Vi ser at kunstformer som har fått egne nasjonale samlingspunkter og scener, har opplevd betydelig vekst og kunstnerisk utvikling. NKF har siden 2012 arbeidet for etableringen av en slik scene – som et sted for eksperimentering, utvikling, produksjon, konserter og formidling – enten som et selvstendig tiltak gjennom SAMT (samtidsmusikkens paraplyorganisasjon), eller i samarbeid med en av de større institusjonene, som Oslo-filharmonien.

En nasjonal scene for samtidsmusikk vil legge til rette for utvikling av ny musikk i nye formater, eksperimentering, prøver og samarbeid på tvers av musikksgangere og kunstformer. En slik scene og produksjonsarena kan samle aktører og ressurser innen samtidsmusikkfeltet i Oslo, samtidig som det er avgjørende at scenen har gode kontaktflater mot samtidsmusikkmiljøene i hele landet.

SAMT er i dialog med utbyggere og bærekraftige prosjekter som kan støtte seg på gjenbruk av eksisterende kultur- og konsertbygg eller enkle ombygginger av større og rimelige lokaler. Et eksempel er FERD, som i Marienlyst-prosjektet har ansvaret for videre bruk av den fredede delen av radiobygget rundt Store studio på det opprinnelige NRK-området.

Vi har også tidligere spilt inn behovet for en nasjonal scene for samtidsmusikk til KUD, og ønsker å trekke erfaringer fra tilsvarende prosesser på andre kunstområder – slik som dans.

Det viktigste for oss er at det faktisk handles politisk, at prosessen initieres og at etableringen av en nasjonal scene for samtidsmusikk landes snarest mulig.

Vi vil understreke at en slik scene må være fri og uavhengig av eksterne institusjoner og økonomiske bindinger som kan endres over tid og vanskeliggjør stabil drift. Kunstnerisk og ressursmessig autonomi er avgjørende.

- *Vi ber derfor regjeringen, i sitt arbeid med statsbudsjettet for 2027, sette av midler til å initiere etableringen av en nasjonal scene for samtidsmusikk, i tråd med anbefalingene i NOU-en Musikklandet.*

2. En egen søkbar insentivordning for ny norsk musikk

I april 2025 innførte regjeringen en egen insentivordning for ny norsk dramatikk. På samme måte ber vi Stortinget sette av 10 millioner kroner til bestilling og fremføring av ny musikk gjennom en søkbar insentivordning i 2027. Ordningen kan finansieres over kap. 320 eller 323. Dette vil gi et løft til nyskaping, mangfold og kjønnsbalanse, og muliggjøre om lag 30–60 nye, gjennomarbeidede kompositoriske verk årlig.

Vi har tidligere, i 2022 og 2023, lagt frem forlaget om en slik ordning overfor KUD, og det har inngått i våre innspill til statsbudsjettene for 2024, 2025 og 2026.

I dialog med de store musikk institusjonene ser vi utfordringer knyttet til modernisering, nyskaping, mangfold og representativitet. NKFs repertoarundersøkelse 2015-2019 dokumenterte for eksempel en markant ubalanse i kjønnsrepresentasjonen i verk som ble fremført. I dag fremføres lite ny musikk, og enda mindre ny musikk skapes for de største ensemblene og institusjonene. Dette svekker ikke bare mulighetene for komponister og musikere, men bidrar også til et fattigere kunst- og kulturliv for publikum og for samfunnet som helhet. De overordnede kulturpolitiske målene om mangfold, representativitet og likestilling nås ikke.

Når institusjonene en sjelden gang bestiller ny musikk, finansieres dette som regel med midler fra Norsk kulturfond. Disse er primært ment for det frie feltet, og resultatet blir at institusjonenes prioritering reduserer aktiviteten i det frie feltet.

En søkbar insentivordning, rettet mot institusjonene, vil føre til mer ny og mer mangfoldig norsk musikk. Derfor mener vi at regjeringen bør utrede og initiere en slik ordning.

- *Vi ber regjeringen sette av 10 millioner kroner til bestilling og fremføring av ny musikk i en egen søkbar insentivordning. Midlene skal bidra til økt nyskaping, mangfold og kjønnsbalanse på repertoaret i 2027, og være tilgjengelig for musikk institusjoner med tilskudd over kap. 323, post 70. En slik satsing vil kunne gi om lag 30-60 nye kompositoriske verk årlig.*

3. Et løft for Statens kunstnerstipend og Norsk kulturfond

Stipendordningene er et svært effektivt virkemiddel for kunstnerisk utvikling og produksjon av kunst av høy kvalitet. For komponister utgjør disse midlene ofte forskjellen mellom å kunne fortsette sitt virke og å måtte forlate yrket. Inntektsgrunnlaget i musikkfeltet er uforutsigbart og lavt, og uten en styrking av stipendordningene taper vi verdifull kunstnerisk kompetanse.

- *Vi ber regjeringen styrke stipendordningene over kap. 320.*

4. Styrke Norsk kulturfond som det mest sentrale virkemiddelet for det frie feltet

Det norske samtidsmusikkfeltet holder et høyt internasjonalt nivå og møter økende etterspørsel både i Norge og internasjonalt. Likevel råder det i feltet en grunnleggende ubalanse mellom oppgavene som skal løses og tilgjengelige ressurser. Produksjonsmidlene er for få, honorarene for lave og arrangørenes økonomi for sårbar til å kunne møte etterspørselen på en forsvarlig måte. Når produksjonsprosesser underfinansieres, svekkes også muligheten til å videreutvikle repertoaret og skape nye kunstneriske sammenhenger på tvers av institusjoner, regioner og fagfelt.

Samtidsmusikk er avhengig av offentlig støtte nettopp fordi den arbeider i et ikke-kommersielt rom der lave billettpriser og tilgjengelighet er kulturpolitiske mål. Når kostnadene øker uten at ordningene styrkes tilsvarende, undergraves disse målene.

Bak hvert verk og hver konsert ligger omfattende kunstnerisk arbeid – ofte ubetalt eller utført under uforutsigbare vilkår. Det frie feltet løftes ofte frem i politiske taler, men bevilgningene viser i realiteten en nedgang når ordningene ikke følger prisveksten. Dette rammer komponister, utøvere og arrangører, og svekker muligheten til å produsere nye verk og gjennomføre turneer og produksjoner av høy kvalitet. Arrangørene klarer i dag så vidt å håndtere selve produksjonsarbeidet, mens det viktige publikumsarbeidet må nedprioriteres til tross for at publikum er en aktiv del av det musikalske økosystemet. Et styrket arrangørfelt vil også gjøre det mulig å utvikle nye former for publikumsarbeid, deltakelse og samskapende formidlingspraksiser – slik også utvalget etterlyser.

NKF mener derfor at det er helt nødvendig med en reell styrking av Norsk kulturfond, både nasjonalt og regionalt, slik at ordningene som et minimum følger prisveksten og gjenoppretter den kunstneriske bærekraften som nå er i ferd med å forvitte.

Vi vil samtidig understreke at institusjonene fortsatt bør være en del av statsbudsjettet, og **ikke** samles i en ordning under Kulturdirektoratet. En slik flytting vil svekke feltet og redusere politisk oppmerksomhet og legitimitet. I stedet bør flere semiinstitusjoner løftes inn på statsbudsjettet, som igjen vil frigjøre nødvendige ressurser for det frie feltet.

- *Vi ber regjeringen sette av budsjettmidler for å styrke Norsk kulturfond utover ren lønns- og prisvekst.*

5. En medfinansieringsordning for musikkfeltet

I Norge har vi nylig innført en medfinansieringsordning for det audiovisuelle feltet – en strømmeavgift for filmer og serier. Vi mener tiden nå er overmoden for en tilsvarende ordning for musikk: en medfinansieringsordning eller strømmeavgift rettet mot de store, dominerende musikkstrømmetjenestene, for å finansiere mer ny norsk musikk. Ordningen kan med fordel håndteres gjennom etablerte strukturer, som for eksempel Det norske komponistfond.

Frankrike innførte allerede i 2024 en egen strømmeavgift på musikk som strømmes i landet.¹ **Islands** kulturdepartement har også nylig indikerte at de ønsker å legge frem et lovforslag om en tilsvarende ordning for å støtte islandsk språk og kultur². Bakgrunnen i begge land er at konkurransen fra internasjonale strømmetjenester og sosiale medier har svekket det levende musikklivet negativt og nasjonale aktørers posisjon.

- *Vi ber regjeringen sette av budsjettmidler for å utrede og innføre en norsk medfinansieringsordning for musikk, etter modell fra Frankrike og etter hvert Island.*

6. Et sosialt sikkerhetsnett

Selvstendig næringsdrivende kunstnere og utøvere har et vesentlig svakere sosialt sikkerhetsnett enn andre arbeidstakere. NKF støtter Creo fullt ut i kritikken av manglende fremdrift i arbeidet med å utvikle et sosialt sikkerhetsnett for selvstendig næringsdrivende kunstnere. Regjeringen må følge opp og iverksette tiltak.

- *Vi ber regjeringen sette av midler i statsbudsjettet for 2027 til å styrke det sosiale sikkerhetsnettet til selvstendig næringsdrivende kunstnere.*

7. Promotering og eksport av norsk musikk

Mange norske komponister arbeider internasjonalt, markerer seg tydelig i den globale samtidsmusikken og mottar internasjonal anerkjennelse. Likevel er støtteapparatet rundt det internasjonale arbeidet utilstrekkelig.

Music Norway har et sentralt ansvar for internasjonal promotering. Men etter nedleggelsen av MIC og MEN i 2013 ble arbeidet med kunstmusikken i det frie feltet markant svekket. Der flere fagpersoner tidligere arbeidet med området i MIC, er feltet i dag redusert til én stilling i Music Norway – samtidig som produksjonene og antallet aktører i det kunstmusikalske feltet har økt betydelig. Historisk har også de norske utenriksstasjonene spilt en viktig rolle i formidling av norsk

¹ <https://bofip.impots.gouv.fr/bofip/14282-PGP.html/identifiant=BOI-AIS-CCN-30-60-20250402>

² <https://www.ruv.is/english/2025-10-09-proposed-5-streaming-levy-to-support-icelandic-language-and-culture-455720>

musikk i utlandet. Det samme gjelder tilskuddsordningene som forvaltes av organisasjonene under Norwegian Arts Abroad. Begge deler har bidratt til at norsk samtidsmusikk har kunnet nå ut til sentrale internasjonale arenaer. Men etter 2013 er UD's budsjettpost til kulturfremme blitt svekket, noe som har gjort det stadig vanskeligere for norske komponister å delta i internasjonale nettverk, festivaler og produksjoner. Derfor har vi foreslått en opptrapping av UD's kap. 115, post 70 til kulturfremme. For at en slik opptrapping skal ha god effekt er det avgjørende at Music Norway styrkes samtidig, ettersom det er Music Norway som forvalter midlene og har den direkte kontakten med feltet.

Samtidig er det nødvendig å styrke informasjonsarbeidet om norsk musikk nasjonalt. Etter bortfallet av MIC i 2013 forsvant både kompetanse og strukturer for å fremme norsk musikk i Norge. For å rette opp dette må det **etableres et eget organ for informasjons- og promoteringstjenester om norsk musikk** rettet mot institusjoner, presse, arrangører, kulturaktører og publikum..

- *Vi ber regjeringen styrke promotering og informasjon om norsk musikk i Norge ved å sette av 3 millioner kroner til å utrede og implementere et eget **opplysningskontor for norsk musikk** i statsbudsjettet for 2027.*
- *Vi ber regjeringen styrke promotering av musikk og samtidsmusikk internasjonalt gjennom **Music Norway** med 4 millioner kroner i statsbudsjettet for 2027.*

Vi håper regjeringen viser handlekraft i arbeidet med statsbudsjettet for 2027 og utreder og initierer en egen insentivordning for ny norsk musikk, en nasjonal scene for samtidsmusikk og en egen medfinansieringsordning for musikkfeltet.

Med vennlig hilsen

Knut Olaf Sunde

Styreleder Norsk Komponistforening